

ISTRAŽIVANJE DOPRINOSA POŠTANSKOG SEKTORA SPROVOĐENJU CILJEVA ODRŽIVOG RAZVOJA UJEDINJENIH NACIJA*

Vladeta Petrović¹, Biljana Stojanović-Višić², Miodrag Simić³, Sanja Jelisavac Trošić⁴

¹Univerzitet u Beogradu - Visoka škola strukovnih studija za informacione i komunikacione tehnologije, Beograd, vladeta.petrovic@ict.edu.rs

²Univerzitet "Union - Nikola Tesla" - Fakultet za inženjerski menadžment, Beograd, biljana.svisic@fim.rs

³Javno preduzeće „Pošta Srbije“, Kruševac, miosimic@jp.ptt.rs

⁴Institut za međunarodnu politiku i privredu, Beograd, sanja@diplomacy.bg.ac.rs

Rezime: U radu će se istražiti u kojoj meri i na koji način poštanski sektor doprinosi sprovođenju Ciljeva održivog razvoja (Sustainable Development Goals - SDGs), koji su Agendom održivog razvoja 2030 kreirani od strane Ujedinjenih Nacija (United Nations - UN). Agenda nastoji da usmeri globalno društvo ka napretku, a 17 ciljeva predstavljaju osnovu za jednak međunarodni razvoj. Doprinos poštanskog sektora sprovođenju ciljeva sagledaćemo kroz analizu dostupnih izveštaja o održivom razvoju Svetskog poštanskog saveza (Universal Postal Union - UPU), Asocijacije javnih poštanskih operatora PostEvropa (PostEurop), Međunarodne poštanske korporacije (International Post Corporation - IPC), kao i reprezentativnih poštanskih operatora, što u perspektivi može i nacionalnom poštanskom operatoru (Javno preduzeće „Pošta Srbije“) dati okvir za sagledavanje njegovog budućeg delovanja.

Ključne reči: Ciljevi održivog razvoja, Ujedinjene nacije, poštanski sektor, poštanski operator

1. Uvod

Odnos društva prema prirodi doveo je do narušavanja ekološke ravnoteže. U težnji da se nađe rešenje za ekološku krizu, kao krizu postojeće civilizacije, savremeni svet je već uveliko suočen sa zajedničkom odgovornošću i nužnošću da svoj razvoj uskladi s potrebama ljudi i prirode. Nije potreban novi oblik društvene svesti, već sistem shvatanja, mišljenja, verovanja, vrednovanja i ponašanja koji se integrišu u postojeću društvenu svest. Od svesti o ugroženosti pojedinih ekosistema i svesti o ugroženosti na planetarnom nivou

* Rad je nastao u okviru naučnoistraživačkog projekta „Srbija i izazovi u međunarodnim odnosima 2021. godine“, koji finansira Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije, a realizuje Institut za međunarodnu politiku i privredu tokom 2021. godine.

i potreba adekvatnog shvatanja mesta čoveka u biosferi (*Deep Ecology*) do shvatanja da je ublažavanje ekološke krize moguće samo uz promenu vrednosnog sistema i poštovanja eko-humanističkih vrednosti.

Zato je potrebno osigurati pravednu i sveobuhvatnu tranziciju koja pokriva sve sektore privrede, posebno saobraćaj (konkretno transport), energetiku, poljoprivredu, građevinu, a i industrije poput ICT-a, proizvodnje čelika, cementa, tekstila i hemikalija. Važno je istaći da je i Evropska komisija ove godine objavila predlog prvog Evropskog zakona o klimi, kojim je politički preuzeta obaveza o klimatskoj neutralnosti do 2050. godine, što znači da bi tada emisija ugljen-dioksida i drugih gasova štetnih za klimu trebalo da bude jednaka nuli.

Održivi razvoj podrazumeva koncept koji na kvalitetan način zadovoljava društveno-ekonomske potrebe i interese građana, a istovremeno uklanja ili znatno smanjuje uticaje koji prete ili štete životnoj sredini i prirodnim resursima. Vizija održivog razvoja je ispunjenje potreba današnje generacije, bez ugrožavanja mogućnosti budućim generacijama, da ispunjavaju svoje potrebe. Treba obezbediti da stvaranje održivog života danas putem ekonomskog rasta ne ugrozi razvoj budućih generacija. Životna sredina prevazilazi političke i pravne okvire i granice koje je stvorio čovek. Razvojem ekološke svesti stvorene su mogućnosti ostvarivanja niza konkretnih aktivnosti za jačanje efikasne upotrebe resursa prelaskom na čiste tehnologije i cirkularnu ekonomiju, kroz zaustavljanje klimatskih promena, povratak biološke raznolikosti i smanjenje zagađenja.

Ujedinjene nacije su kontinuirano posvećene održivom razvoju, tako da su na samitu održanom septembra 2015. godine usvojile rezoluciju A/RES/70/1 – *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*. Agenda 2030 je univerzalna strategija i od država potpisnica se očekuje da mobilišu sve resurse kako bi ciljevi bili ostvareni do 2030. godine. Agenda 2030, sa svih 17 ciljeva, uključuje tri dimenzije održivog razvoja: ekonomski rast, socijalnu inkluziju i zaštitu životne sredine [1].

Uvažavajući važnost teme u radu analiziramo doprinose učesnika u poštanskom sektoru, da bi na kraju rada dali i zaključke do kojih smo došli.

2. Ciljevi održivog razvoja

Agenda održivog razvoja 2030, koju su usvojile sve države članice Ujedinjenih nacija 2015. godine, pruža zajednički nacrt za mir i prosperitet ljudi i planete, sada i u budućnosti. I u njenom središtu se nalazi 17 Ciljeva održivog razvoja (*17 Sustainable Development Goals - SDGs*) koji predstavljaju hitan poziv na akciju svih država, razvijениh i onih u razvoju, u globalnom partnerstvu [2].

Ciljevi održivog razvoja proističu iz višedecenijskog rada članica Ujedinjenih nacija. Danas, Odeljenje za Ciljeve održivog razvoja (*Division for Sustainable Development Goals - DSDG*) Ujedinjenih nacija ima ključnu ulogu u evaluaciji sprovođenja Agende održivog razvoja 2030, kao i u aktivnostima zagovaranja i informisanja u vezi sa Ciljevima održivog razvoja. Takođe, pruža i značajnu podršku u razvoju kapaciteta za sprovođenje Ciljeva održivog razvoja, a isto tako, izrađuje i Izveštaj o održivom razvoju na globalnom nivou (*Global Sustainable Development Report - GSDR*).

17 Ciljeva održivog razvoja (*SDGs*) su (Slika 1): Cilj 1: Nema siromaštva (*Goal 1: No poverty*) - svuda iskoreniti siromaštvo u svim oblicima; Cilj 2: Nema gladnih (*Goal 2: Zero hunger*) - iskoreniti glad, postići sigurnost hrane, poboljšane ishrane i promovisati

održivu poljoprivredu; Cilj 3: Dobro zdravlje i blagostanje (*Goal 3: Good health and well-being*) - osigurati zdrav život i promovirati blagostanje za sve; Cilj 4: Kvalitetno obrazovanje (*Goal 4: Quality education*) - osigurati inkluzivno i ravnopravno kvalitetno obrazovanje i promovirati mogućnosti celoživotnog učenja za sve; Cilj 5: Rodna ravnopravnost (*Goal 5: Gender equality*) - postići rodnu ravnopravnost i osnažiti sve žene i djevojke; Cilj 6: Čista voda i kanalizacija (*Goal 6: Clean water and sanitation*) - osigurati dostupnost i održivo upravljanje vodom i kanalizacijom za sve; Cilj 7: Pristupačna i održiva energija (*Goal 7: Affordable and clean energy*) - omogućiti pristupačnu, pouzdanu, održivu i savremenu energiju za sve; Cilj 8: Dostojanstven rad i ekonomski rast (*Goal 8: Decent work and economic growth*) - promovirati održiv i sveobuhvatan ekonomski rast, produktivno zapošljavanje i dostojanstven rad za sve; Cilj 9: Industrija, inovacije i infrastruktura (*Goal 9: Industry, innovation and infrastructure*) - izgraditi otpornu infrastrukturu, promovirati inkluzivnu i održivu industrijalizaciju i podsticati inovacije; Cilj 10: Smanjiti nejednakost (*Goal 10: Reduced inequalities*) - smanjiti nejednakost unutar i među državama; Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice (*Goal 11: Sustainable cities and communities*) - učiniti gradove i naselja inkluzivnim, bezbednim, otpornim i održivim; Cilj 12: Odgovorna potrošnja i proizvodnja (*Goal 12: Responsible consumption and production*) - osigurati održive obrasce potrošnje i proizvodnje; Cilj 13: Borba protiv klimatskih promena (*Goal 13: Climate action*) - preduzeti hitnu akciju za borbu protiv klimatskih promena i njihovih uticaja; Cilj 14: Život ispod vode (*Goal 14: Life below water*) - čuvati i na održiv način koristiti okeane, mora i morske resurse za održivi razvoj; Cilj 15: Život na zemlji (*Goal 15: Life on land*) - zaštititi, obnoviti i promovirati održivo korišćenje kopnenih ekosistema, održivo upravljanje šumama, borbu protiv dezertifikacije i zaustavljanje i poništavanje degradacije zemljišta, kao i zaustavljanje gubitka biodiverziteta; Cilj 16: Mir, pravda i jake institucije (*Goal 16: Peace, justice, and strong institutions*) - promovirati miroljubiva i inkluzivna društva za održivi razvoj, omogućiti svima pristup pravdi, i graditi efikasne, odgovorne i inkluzivne institucije na svim nivoima; i Cilj 17: Partnerstvo za ciljeve (*Goal 17: Partnership for the goals*) - ojačati sredstva za implementaciju i revitalizovati globalno partnerstvo za održivi razvoj [2].

Slika 1. Ciljevi održivog razvoja [3]

3. Doprinos poštanskog sektora sprovođenju Ciljeva održivog razvoja

Doprinos poštanskog sektora sprovođenju Ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih Nacija sagledaćemo kroz dostupne izveštaje o održivom razvoju Svetskog poštanskog saveza (*Universal Postal Union - UPU*), Asocijacije javnih poštanskih operatora PostEvropa (*PostEurop*), Međunarodne poštanske korporacije (*International Post Corporation - IPC*), kao i reprezentativnih poštanskih operatora.

3.1. Doprinos Svetskog poštanskog saveza

Svetski poštanski savez koji je osnovan 1874. godine, sa sedištem u Bernu, u Švajcarskoj, sa svoje 192 države članice, kao primarni forum za saradnju između učesnika poštanskog sektora [4], takođe je posvećen radu na postizanju Agende održivog razvoja 2030. Održivi razvoj je bitan element poštanskog poslovanja. Doprinosi poboljšanju poslovne efikasnosti, jačanju odnosa sa korisnicima i razvoju novih tržišta. Svetski poštanski savez podržava poštanske operatore u njihovim naporima da uključe održivi razvoj u svoje aktivnosti, i to kroz sprovođenje sva tri stuba održivosti: održivost životne sredine, socijalnu održivost i ekonomsku održivost. Održivost životne sredine ima za cilj praćenje emisije gasova sa efektom staklene bašte i omogućenje poštanskim operatorima da analiziraju i reše emisije povezane sa njihovim aktivnostima. Sa više od milion vozila, oko 800.000 zgrada, i preko 5 miliona zaposlenih, poštanski operatori država članica Svetskog poštanskog saveza imaju značajan uticaj na životnu sredinu. U većini slučajeva, poštanski operatori su vlasnici najvećih voznih parkova na nacionalnom nivou, i kao takvi mnogi su daleko odmakli u primeni održivih praksi, i širom sveta prelaze na alternativna vozila i koriste sopstvenu obnovljivu energiju, i integrisali su održivost u svoje poslovanje i procese nabavke. Sa porastom e-trgovine, sve veća je potražnja korisnika za održivim proizvodima i uslugama, uključujući i klimatski efikasnu dostavu. Svetski poštanski savez prati emisije gasova sa efektom staklene bašte u poštanskim operacijama širom sveta i poštanskim operatorima pruža prilagođenu platformu za izveštavanje o ugljeniku: OSCAR.post. (*Online Solution for Carbon Analysis and Reporting - OSCAR*). Putem ove onlajn, interaktivne platforme, poštanski operatori mogu da analiziraju i izveštavaju o njihovim emisijama gasova sa efektom staklene bašte i da identifikuju mogućnosti ublažavanja tih efekata. Socijalna održivost ima za cilj podići svest o društvenim i zdravstvenim pitanjima putem poštanske mreže, doprineti borbi protiv isključenosti i diskriminacije, promovisati različitost i profesionalnu rodnu ravnopravnost. Ekonomska održivost ima za cilj pružiti podršku poštanskim operatorima u vidu alata i znanja potrebnih za povećanje kvaliteta i pristupačnosti njihovih usluga; primenu ekonomičnih metoda poslovanja; i stimulisanje i odgovorno korišćenje prirodnog, ljudskog i finansijskog kapitala [5].

Takođe, poštanski sektor ima ključnu ulogu u postizanju Ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih nacija na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou, i evo 12 ciljeva u kojima su poštanske aktivnosti već dale doprinos, i to: Cilj 1: Nema siromaštva - primer, poštanski operator Bangladeša (*The Bangladesh Post Office*) doprinosi državnoj Viziji 2021 da izvuče milione Bangladežana iz siromaštva; konkretno, izdato je preko 11 miliona mobilnih poštanskih uputnica u vrednosti od 7 miliona američkih dolara, i pokrenuta je usluga poštanske gotovinske kartice što je stvorilo korisničku bazu od 52.000 korisnika kartica, od kojih mnogi žive u ruralnim područjima; Cilj 2: Nema gladnih - primer,

poštanski operator Koreje (Republike) gde ICT usluge za e-tržišta pomažu lokalnim zajednicama da distribuiraju svoje proizvode u zemlji i inostranstvu; Cilj 3: Dobro zdravlje i blagostanje - primer, poštanski operator Japana (*Japan Post Group*), IBM i Apple saradivali su na prvoj operaciji ove vrste koja je imala za cilj poboljšanje kvaliteta života za milione starijih građana Japana; i osim dodele besplatnih tableta, proširivače ovu uslugu monitoringa u fazama, sa ciljem da uključi 4 do 5 miliona klijenata u Japanu; Cilj 4: Kvalitetno obrazovanje - primer, poštanski operator Ujedinjenog Kraljevstva (*Royal Mail*) dostavlja pakete obrazovnih resursa; preuzeto je skoro 55.000 paketa, a 98% škola koje su pohađale program tokom godine zatražilo je i buduće programske pakete; Cilj 5: Rodna ravnopravnost - primer, poštanski operator Australije (*Australia Post*), od 2010. godine podržava širok spektar programa i događaja za rodnu ravnopravnost; zahvaljujući ovim naporima, više od 1.600 žena, sa svih nivoa poštanske organizacije, imalo je koristi od učešća u ovim programima; Cilj 8: Dostojanstven rad i ekonomski rast - primer, poštanski operator Irana (*Iran Post*) nudi Bazar poštu (*Bazaar Post*) kao najnovije tehnološko rešenje za e-trgovinu koje omogućava preduzećima da prošire svoje poslovanje širom države; Cilj 9: Industrija, inovacije i infrastruktura - primer, poštanski operator Bocvane, gde je razvoj pristupa internetu i pružanje različitih komunikacionih usluga u poštama kroz centre znanja povećao prihod pošta u proseku za 25% i pružio lokalnim zajednicama čitav niz e-usluga; Cilj 10: Smanjiti nejednakost - primer, poštanski operator Jermenije (*HayPost*) koji je uočio savršenu priliku kako za razvoj nove poslovne linije koristeći savremene tehnologije e-trgovine, tako i za stvaranje snažnog alata za socijalnu inkluziju; ICT usluge operatora stvorile su "Kupovinu u Americi" ("*Shop in America*"), novu platformu koja čini kupovinu dostupnom udaljenim regionima Jermenije; stvorena je onlajn mreža sa više od 700 pošta, i instalirano je 2.900 novih računara u Jerevanu i regionima; Internet kutci su takođe instalirani u svim renoviranim poštama; "Kupovina u Americi" pomaže u podsticanju socijalne uključenosti kroz razvoj e-trgovine, nudeći pojedincima neoporezivu naknadu za uvoz; Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice - primer, poštanski operator Čilea (*Correos Chile*) je uprkos obimu katastrofe, uspeo da u potpunosti nastavi sa svojim poslovanjem samo nedelju dana nakon katastrofalnog događaja odnosno snažnog zemljotresa koji je zadesio Čile 2010. godine, nanevši ogromnu štetu, pogodivši 80% stanovništva i odnevši 524 života; pored vladinih jedinica, poštanski operator Čilea je imao ključnu ulogu u fazi oporavka; Cilj 13: Borba protiv klimatskih promena - primer, poštanski operator Švajcarske (*Swiss Post's E-Post Office*) omogućio je digitalno slanje i primanje pošte; kada se usluga aktivira, sve stavke od određenog pošiljaoca se automatski isporučuju u digitalnom formatu; primaoci se takođe pretplaćuju na uslugu skeniranja koja automatski skenira poštu i čini je dostupnom za digitalno prikazivanje, uređivanje i arhiviranje; Cilj 16: Mir, pravda i jake institucije - primer, poštanski operator Maroka (*Moroccan Post*) je 2011. godine pokrenuo proizvodnu platformu elektronskih sertifikata *Barid eSign* kako bi zadovoljio potrebu za sertifikovanim platformom koja obezbeđuje sigurnost, integritet i dokaznu vrednost svih elektronskih razmena; i Cilj 17: Partnerstvo za ciljeve - primer, poštanski operator Brazila, gde poštanske ICT usluge povećavaju izvoz zemlje radeći u partnerstvu sa Ministarstvom za mikro, mala i srednja preduzeća i Vladom [6].

3.2. Doprinos Asocijacije javnih poštanskih operatora PostEvropa

Asocijacija javnih poštanskih operatora PostEvropa (*PostEurop*) je udruženje koje predstavlja Evropske javne poštanske operatore od 1993. godine, sa sedištem u

Briselu, u Belgiji. Ima 53 članice u 50 država i teritorija koje zajedno rade na 175.000 šaltera, zapošljavaju 2,1 milion ljudi i povezuju 800 miliona ljudi dnevno. PostEvropa ujedinjuje svoje članice i promovira veću saradnju, održivi rast i stalne inovacije [7]. Posvećena je pružanju održivih, efikasnih i inovativnih poštanskih usluga širom Evropske unije i šire. Isto tako, ulaže u razvoj alternativnih usluga, i promociju efikasne dostave poštanskih pošiljaka kako bi odgovorila na društvene, ekološke i ekonomske izazove.

Takođe, članice PostEvrope posvećene su i održivosti, uključujući postizanje Ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih nacija. Poštanski operatori doprinose ciljevima prvenstveno kroz efikasnost resursa, nabavku i upravljanje otpadom i kvalitetom vazduha. Ono što treba istaći je da je PostEvrope ispunila svoju obavezu da šest godina pre roka smanji emisiju CO₂ za 20%. Zapravo 2008. godine je planirala da će smanjiti emisiju CO₂ 20% do 2020. godine, a to je već postigla do 2014. godine zahvaljujući Sistemu za merenje i praćenje stanja životne sredine (*Environmental Measurement and Monitoring System - EMMS*) postavljenom uz podršku partnera iz iste industrije, Međunarodne poštanske korporacije (*International Post Corporation - IPC*). Opseg programa je sada proširen i nastoji se da se smanji emisija CO₂ za 20% po poslatom pismu i paketu do 2025. godine, počev od 2013. godine. Od 2008. godine do danas program Sistema za merenje i praćenje stanja životne sredine je smanjio emisiju ugljenika za 29,7%, i članice su uštedele 1,7 milijardi evra u troškovima goriva i električne energije [8].

Usvajanjem Agende održivog razvoja 2030 i Ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih nacija 2015. godine, Međunarodna poštanska korporacija podržala je članove PostEvrope i poštanske operatore iz drugih regija u sprovođenju istraživanja kako bi se utvrdilo koji su od Ciljeva održivog razvoja najrelevantniji za globalnu poštansku industriju, i u fokusu poštanskog sektora je 5 ciljeva (Slika 2), i to: Cilj 8: Dostojanstven rad i ekonomski rast, Cilj 9: Industrija, inovacije i infrastruktura, Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice, Cilj 12: Odgovorna potrošnja i proizvodnja, i Cilj 13: Borba protiv klimatskih promena.

Slika 2. Fokus na pet Ciljeva održivog razvoja [8]

3.3. Doprinos Međunarodne poštanske korporacije

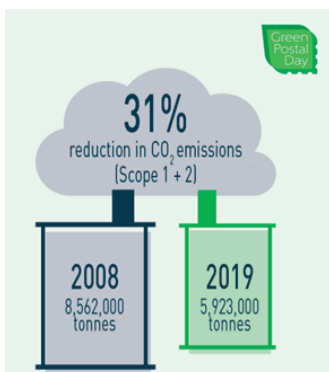
Međunarodna poštanska korporacija (*International Post Corporation - IPC*) je kooperativno udruženje 25 članica (poštanskih operatera) u Azijsko-pacifičkom regionu,

Evropi i Severnoj Americi, sa sedištem u Briselu, u Belgiji. Od 1989. godine postavila je standarde za poboljšanje kvaliteta i performansi usluga, i razvila tehnološka rešenja koja pomažu članicama širom sveta.

Holger Winklbauer, direktor Međunarodne poštanske korporacije, istakao je u svojoj izjavi: „Tokom prethodnih godina, sa porastom e-trgovine, i sada sa COVID-19 krizom, poštanski sektor je ponovo pokazao svoju fleksibilnost i prilagodljivost ekonomskim i društvenim izazovima. Deset godina zajedničkog rada za zajedničke ciljeve pokazalo je da poštanski sektor zauzima važno mesto u borbi protiv klimatskih promena, i daje primer drugim industrijama. Sa smanjenjem od preko 30% svojih emisija CO₂ tokom 2019. godine, poštanski operatori su premašili svoje početne ciljeve za 2020. godinu za 50%, te su zbog toga odlučili da prošire svoju posvećenost Ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih Nacija.“

Poštanski sektor je jedan od retkih industrijskih sektora koji ima svoj program merenja održivosti i izveštavanja. Od 2008. godine poštanski operatori su postigli smanjenje od preko 30% zajedničke emisije CO₂, znatno iznad cilja smanjenja od 20% do 2020. godine. Rezultati Programa održivosti poštanskog sektora (*The Postal Sector Sustainability programme*) objavljuju se svake godine počev od 2009. godine. Međutim, održivost nije ograničena samo na smanjenje emisije CO₂, i 2019. godine je pokrenut Održivi sistem merenja i upravljanja (*Sustainability Measurement and Management System - SMMS*), koji se zasniva na izveštavanju koje se odnosi na 5 Ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih Nacija, gde poštanski operatori mogu imati najpozitivniji uticaj, i to su: Cilj 8: Dostojanstven rad i ekonomski rast, Cilj 9: Industrija, inovacije i infrastruktura, Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice, Cilj 12: Odgovorna potrošnja i proizvodnja, i Cilj 13: Borba protiv klimatskih promena.

U skladu sa Održivim razvojem Ujedinjenih Nacija (*United Nations Sustainable Development*) i Ciljem 9: Industrija, inovacije i infrastruktura, poštanski operatori su uložili značajna sredstva u razvoj rešenja koja imaju malu količinu emisije ugljenika za dostavu pošiljki. Dostava u gradskim centrima i urbanim centrima vrši se peške, tradicionalnim ili električnim biciklom, ili kroz neemisione i zajedničke sisteme isporuke. Za isporuke na većim udaljenostima, vozni park se postepeno sve više zamenjuje električnim kombijima ili vozilima na alternativna goriva. Poštanski operatori takođe imaju dugogodišnje iskustvo u razvoju električnih vozila po meri, uzimajući u obzir potrebe poštanskih radnika koji dostavljaju artikle e-trgovine.

Slika 3. Smanjenje emisije CO₂ [9]

Takođe, rezultati Održivog sistema merenja i upravljanja za 2019. godinu pokazuju odlučnost poštanskog sektora za nastavak rada na doprinosu održivom razvoju, konkretno: poštanski operatori koji učestvuju u Održivom sistemu merenja i upravljanja smanjili su svoje apsolutne emisije ugljenika za 31% od 2008. godine (Slika 3); obnovljiva električna energija u zgradama čini 31% ukupno potrošene električne energije; i 47% otpada se odvaja za ponovnu upotrebu ili reciklažu [9].

3.4. Doprinos reprezentativnih poštanskih operatora

Doprinos reprezentativnih poštanskih operatora sprovođenju Ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih Nacija sagledaćemo i kroz analizu dostupnih izveštaja o održivom razvoju poštanskih operatora: Slovenije, Nemačke, Kanade i Australije.

3.4.1. Doprinos poštanskog operatora Slovenije (*The Pošta Slovenije Group*)

Aktivnosti u vezi sa održivim razvojem integrisane su u sve nivoe poslovanja poštanskog operatora Slovenije. Kao deo korporativne strategije za održivi razvoj, te aktivnosti su deo Programa strateškog razvoja (*Strategic Development Programme*) poštanskog operatora Slovenije do 2025. godine. Poštanski operator Slovenije nastoji da smanji uticaj svog poslovanja na životnu sredinu, kao i emisiju ugljenika, kroz sledeće oblasti: zelenu logistiku; efikasnu potrošnju energije; povećanje udela obnovljivih izvora energije; i optimizaciju efikasnosti materijala. Isto tako, teži savesnom upravljanju otpadom u svim oblastima, uključujući transport, koji ima najznačajniji uticaj poslovanja na životnu sredinu. Uvođenje cirkularne ekonomije i efikasno upravljanje energijom, uključujući i korišćenje obnovljivih izvora energije, ključni su stubovi aktivnosti poštanskog operatora Slovenije u oblasti upravljanja zaštitom životne sredine. Takođe, prati smernice nacionalnih, evropskih i globalnih inicijativa. Tako da poštanski operator Slovenije podržava svih 17 Ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih Nacija i svojim aktivnostima aktivno doprinosi postizanju sledećih 5 Ciljeva održivog razvoja, koje je PostEvropa, uz podršku Međunarodne poštanske korporacije, definisala kao najrelevantnije za poštanski sector, i to: Cilj 8: Dostojanstven rad i ekonomski rast, Cilj 9: Industrija, inovacije i infrastruktura, Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice, Cilj 12: Odgovorna potrošnja i proizvodnja, i Cilj 13: Borba protiv klimatskih promena [10].

3.4.2. Doprinos poštanskog operatora Nemačke (*Deutsche Post DHL Group*)

Održivost je odgovornost poštanskog operatora Nemačke i dobro je ugrađena u Strategiju 2025. Takođe, sa novom Mapom održivosti (*Sustainability Roadmap*), poštanski operator Nemačke usmeravama svoju održivost u sledećim ključnim oblastima:

- Životna sredina - uložice 7 milijardi evra da bi se smanjila emisija gasova sa efektom staklene bašte na manje od 29 miliona tona do 2030. godine i time će se obavezati na Inicijativu naučno-baziranih ciljeva (*Science-Based Targets initiative - SBTi*); ovom investicijom će se povećati upotreba održivih goriva, dizajniraće se sve nove zgrade tako da budu ugljenično neutralne, ponudiće se portfolio zelenih proizvoda i elektrificiraće se 60% vozila za isporuku, i do 2030. godine imaće više od 80.000 e-vozila na putu;
- društveni doprinos - sa oko 570.000 zaposlenih u 220 država, kao jedan je od najvećih svetskih poslodavaca u poštanskom sektoru i suštinski pokretač globalne trgovine,

ekonomskog rasta i individualnog prosperiteta, radi na tome da svim zaposlenim obezbedi bezbedno, inkluzivno i zanimljivo radno okruženje; preduzima korake kako bi se privukli i zadržali talenti, povećao broj žena na rukovodećim pozicijama na 30%, i smanjila stopa povreda ispod 3,1% do 2025. godine;

- upravljanje - kao poštanski operator od velikog poverenja, jača svoje usklađeno upravljanje preduzimajući neophodne korake za izgradnju održive baze dobavljača; poslovne vrednosti su učvršćene u njegovom Kodeksu ponašanja (*Code of Conduct*), kao i u Kodeksu ponašanja njegovih dobavljača (*Supplier Code of Conduct*), i obavezujuće su;

- programi društvenog uticaja - “Povezivanje ljudi. Poboljšanje života.” (“*Connecting People. Improving lives.*”) objedinjuju sve što rade kao poštanski operator, i ulagače svake godine 1% svoje neto dobiti kako bi imao trajan uticaj na društvo; sa svojim programima (*Go programs*) planira: da zasađi dodatnih 5 miliona drveća do 2025. godine (*GoGreen*), da dodatno olakša prekograničnu trgovinu radi održivog i inkluzivnog rasta (*GoTrade*), lokalizuje i digitalizuje napore u upravljanju katastrofama (*GoHelp*) i proširi svoj program (*GoTeach*) kako bi se poboljšala mogućnost zapošljavanja mladih [11].

Takođe, poštanski operator Nemačke doprinosi Ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih nacija, fokusirajući se naročito na ovih 6 ciljeva, i to: Cilj 4: Kvalitetno obrazovanje, Cilj 5: Rodna ravnopravnost, Cilj 8: Dostojanstven rad i ekonomski rast, Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice, Cilj 13: Borba protiv klimatskih promena, i Cilj 17: Partnerstvo za ciljeve [12].

3.4.3. Doprinos poštanskog operatora Kanade (*Canada Post Corporation*)

Poštanski operator Kanade je ugradio održivost u svoju poslovnu strategiju, kao i posvećenost sprovođenju Ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih nacija i fokusiran je na 7 ciljeva, i to: Cilj 3: Dobro zdravlje i blagostanje - prepoloviti broj smrtnih slučajeva i povreda usled saobraćajnih nesreća na putevima kroz jačanje bezbednosne kulture; smanjenje povreda i sprečavanje uznemiravanja i nasilja na radnom mestu; Cilj 5: Rodna ravnopravnost - obezbediti ženama puno i efikasno učešće i jednake mogućnosti za liderstvo na svim nivoima odlučivanja; nastojanje da ima raznoliku radnu snagu kroz strategiju različitosti i inkluzije; Cilj 7: Pristupačna i održiva energija - do 2030. godine povećati udeo obnovljive energije; instaliran je zid solarnih kolektora kako bi bilo obezbeđeno pasivno grejanje vazduha u jednoj od glavnih zgrada; Cilj 8: Dostojanstven rad i ekonomski rast - zaštititi prava radnika i promovisati bezbedno i zaštićeno radno okruženje za sve radnike, uključujući radnike migrante, posebno žene; i dalje posvećenost poboljšavaju odnosa sa sindikatima, u kojima je 95% zaposlenih; Cilj 9: Industrija, inovacije i infrastruktura - do 2030. godine nadograditi infrastrukturu i prilagoditi industrije kako bi bile održive, sa povećanom efikasnošću upotrebe resursa i većim usvajanjem čistih i ekološki prihvatljivih tehnologija i industrijskih procesa; usredsrediti se na to da transportni sistemi budu dugoročno održivi, povećavajući broj hibridnih vozila u voznom parku sa 379 tokom 2019. godine na 732 tokom 2020. godine, s tim da će ovaj broj rasti još više kako bi se ostvarila vizija nulte emisije do 2050. godine; Cilj 12: Održiva potrošnja i proizvodnja - do 2030. godine značajno smanjiti stvaranje otpada kroz recikliranje i ponovnu upotrebu; postavljen je cilj nultog otpada za 2030. godinu; i Cilj 13: Borba protiv klimatskih promena - integrisati mere klimatskih promena u nacionalnu politiku, strategije i planiranje; radi se na usklađivanju korporativne strategije

sa strategijom akcionara (Vlade Kanade) tako što će se obavezati da do 2050. godine bude emitovana emisija sa nultom stopom, objavljujući emisije na godišnjem nivou [13].

3.4.4. Doprinos poštanskog operatora Australije (*Australia Post*)

Poštanski operator Australije je 2016. godine bio jedna od prvih australijskih organizacija koja je prihvatila Ciljeve održivog razvoja Ujedinjenih nacija, o čemu je jednim delom pregovarao akcionar operatora - Vlada Australije. Ciljevi održivog razvoja pružaju plan za postavljanje sveta na održiv put do 2030. godine i rešavanje gorućih ekonomskih, društvenih i ekoloških izazova. Posvećivanje ovim globalnim ciljevima ključno je za napredak i uključivanje korisnika, zajednica i poslovanja. Stoga je poštanski operator Australije identifikovao određene Ciljeve održivog razvoja Ujedinjenih nacija, konkretno 10 ciljeva, koji se prepliću sa svakom fazom njegovog poslovanja i lanca vrednosti, na koje direktno utiče, i to su: Cilj 3: Dobro zdravlje i blagostanje - postići svetska merila bezbednosti radi očuvanja zdravlja; Cilj 5: Rodna ravnopravnost - obezbediti rodnu ravnopravnost na svim nivoima poslovanja i održati rodno ravnopravna plaćanja; Cilj 7: Pristupačna i održiva energija - uložiti u projekte obnovljive energije ekvivalentne ukupnom opterećenju električnom energijom i postati multimodalan logistički pružalac usluga sa niskom emisijom ugljenika; Cilj 8: Dostojanstven rad i ekonomski rast - potrošiti >3% na društvena preduzeća i >3% na domaća preduzeća i održavati nultu stopu savremenog ropstva u poslovanju i lancu vrednosti; Cilj 9: Industrija, inovacije i infrastruktura - postati kompanija sa 10 milijardi prihoda za reinvestiranje nazad u društvo; Cilj 10: Smanjiti nejednakost - postati priznato i vodeće radno mesto raznolikosti i inkluzije; Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice - ispuniti ili premašiti propisane performanse standarda; Cilj 12: Odgovorna potrošnja i proizvodnja - obezbedi potpuno transparentan i održiv lanac vrednosti i postati pokretač cirkularne ekonomije; Cilj 13: Borba protiv klimatskih promena - postići naučno bazirano smanjenje emisije ugljenika; i Cilj 17: Partnerstvo za ciljeve - etički saradivati sa ljudima, korisnicima, zajednicama, dobavljačima i Vladom radi postizanja održivog razvoja [14].

4. Zaključak

Poštanski sektor zauzima važno mesto u borbi protiv klimatskih promena, i daje primer drugim industrijama. Sa smanjenjem od preko 30% svojih emisija CO₂ tokom 2019. godine, poštanski operatori su premašili svoje početne ciljeve za 2020. godinu za 50%, te su zbog toga odlučili da prošire svoju posvećenost Ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih Nacija. Doprinosi poštanskog sektora se odnose na sve tri dimenzije održivog razvoja: i na ekonomski rast, kao i na socijalnu inkluziju, i zaštitu životne sredine.

Poštanski sektor je jedan od retkih industrijskih sektora koji ima svoj program merenja održivosti i izveštavanja. Rezultati Održivog sistema merenja i upravljanja za 2019. godinu pokazuju odlučnost poštanskog sektora za nastavak rada na doprinosu održivom razvoju, konkretno: poštanski operatori koji učestvuju u Održivom sistemu merenja i upravljanja smanjili su svoje apsolutne emisije ugljenika za 31% od 2008. godine; obnovljiva električna energija u zgradama čini 31% ukupno potrošene električne energije; i 47% otpada se odvaja za ponovnu upotrebu ili reciklažu.

Ono što bi u Srbiji u najvećoj meri omogućilo ostvarenje vizije održivog razvoja jeste: članstvo u EU; razvoj konkurentne tržišne privrede i uravnotežen ekonomski rast,

podsticanje inovacija, stvaranje boljih veza između nauke, tehnologije i preduzetništva, povećanje kapaciteta za istraživanje i razvoj, uključujući nove informacione i komunikacione tehnologije; razvoj i obrazovanje ljudi, povećanje zapošljavanja i socijalna uključenost, stvaranje većeg broja radnih mesta, privlačenje stručnjaka, unapređivanje kvaliteta i prilagodljivosti radne snage, veća ulaganja u ljudske resurse; razvoj infrastrukture i ravnomeran regionalni razvoj, unapređivanje atraktivnosti zemlje i obezbeđenje adekvatnog kvaliteta i nivoa usluga; zaštita i unapređenje životne sredine i racionalno korišćenje prirodnih resursa, očuvanje i unapređivanje sistema zaštite životne sredine, smanjenje zagađenja i pritisaka na životnu sredinu, korišćenje prirodnih resursa tako da ostanu raspoloživi i za buduće generacije [15].

Aktivnosti za ostvarivanje Ciljeva održivog razvoja odvijaju se u duhu partnerstva i pragmatizma kako bi se napravili pravi izbori i time obezbedilo održivo poboljšanje života budućih generacija. Ciljevi daju jasne smernice koje sve države treba da usvoje u skladu sa svojim prioritetima i globalnim ekološkim izazovima u celini. Oni ujedinjuju napore za uvođenje pozitivnih promena koje će se odraziti na našu planetu i njene stanovnike [16].

Literatura

- [1] O agendi 2030 (2021). *Republički zavod za statistiku: Odeljenje za ciljeve održivog razvoja, socio-ekonomske indikatore i pravosudnu statistiku* [Online]. Available at: <http://sdg.indikatori.rs/sr-latn/o-ciljevima/>
- [2] The 17 Goals (2021). *United Nations: Department of Economic and Social Affairs* [Online]. Available at: <https://sdgs.un.org/goals>
- [3] Ciljevi održivog razvoja (2018). *Globalni dogovor Ujedinjenih nacija u Srbiji* [Online]. Available at: <http://www.ungc.rs/srb/ciljevi-odrzivog-razvoja>
- [4] About UPU (2021). *Universal Postal Union* [Online]. Available at: <https://www.upu.int/en/Universal-Postal-Union>
- [5] Sustainable development (2021). *Universal Postal Union* [Online]. Available at: <https://www.upu.int/en/Universal-Postal-Union/Activities/Sustainable-Development>
- [6] Sustainable Development Goals (SDGs) (2021). *Universal Postal Union* [Online]. Available at: [https://www.upu.int/en/Universal-Postal-Union/Activities/Sustainable-Development/Sustainable-Development-Goals-\(SDGs\)](https://www.upu.int/en/Universal-Postal-Union/Activities/Sustainable-Development/Sustainable-Development-Goals-(SDGs))
- [7] About Us (2021). *PostEurop* [Online]. Available at: <https://www.posteurop.org/aboutus>
- [8] Delivering a Sustainable European Post, 2019-2024 (2019). *PostEurop* [Online]. Available at: <https://www.posteurop.org/manifesto-assets/Manifesto-PostEurop.pdf>
- [9] Green Postal Day (2020). *International Post Corporation* [Online]. Available at: <https://www.ipc.be/news-portal/sustainability/2020/09/18/06/08/green-postal-day-2020-e-commerce-reduce-footprint>
- [10] Annual Report 2019 (2020). Pošta Slovenije Group and Pošta Slovenije d. o. o. [Online]. Available at: https://en.posta.si/Documents/Annual_reports/Annual-Report-2019.pdf#search=responsibility
- [11] Sustainability (2021). *Deutsche Post DHL Group* [Online]. Available at: <https://www.dpdhl.com/en/sustainability.html>
- [12] Sustainability Roadmap (2021). *Deutsche Post DHL Group* [Online]. Available at: <https://www.dpdhl.com/content/dam/dpdhl/en/media-center/responsibility/dpdhl-sustainability-roadmap-facts-figures.pdf>

- [13] 2020 Sustainability Report (2021). *Canada Post Corporation* [Online]. Available at: https://www.canadapost-postescanada.ca/cpc/doc/en/aboutus/19592_SR_2020.pdf
- [14] 2020-2022 Group Corporate Responsibility Plan (2020). *Australia Post* [Online]. Available at: https://auspost.com.au/content/dam/auspost_corp/media/documents/australia-post-group-corporate-responsibility-plan-2020-2022.pdf
- [15] Nacionalna strategija održivog razvoja (2008). *Vlada Republike Srbije: Generalni sekretarijat* [Online]. Available at: <http://www.gs.gov.rs/lat/strategije-vs.html>
- [16] Ciljevi održivog razvoja (2021). *UNDP u Republici Srbiji* [Online]. Available at: <https://www.rs.undp.org/content/serbia/sr/home/sustainable-development-goals.html>

Abstract: *This paper will examine to what extent and in what way the postal sector contributes to implementation of the Sustainable Development Goals - SDGs, which were with 2030 Agenda for Sustainable Development created by the United Nations - UN. The Agenda seeks to direct the global society towards progress, and the 17 goals represent the basis for equal international development. The contribution of postal sector to implementation of the SDGs will be seen through the analysis of available reports on the sustainable development of the Universal Postal Union - UPU, the Association of European Public Postal Operators PostEurop, the International Post Corporation - IPC, as well as representative postal operators which can, in the future, provide the national postal operator Public Enterprise Post of Serbia with a framework for considering its future activities.*

Keywords: *Sustainable Development Goals, United Nations, postal sector, postal operator*

**RESEARCH ON THE CONTRIBUTION OF POSTAL SECTOR TO
IMPLEMENTATION OF THE UN SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS***
Vladeta Petrović, Biljana Stojanović-Višić, Miodrag Simić, Sanja Jelisavac Trošić

* The paper presents findings of a study developed as a part of the research project “Serbia and challenges in international relations in 2021”, financed by the Ministry of Education, Science, and Technological Development of the Republic of Serbia, and conducted by Institute of International Politics and Economics, Belgrade.